

A stylized blue human figure with arms outstretched, set against a dark blue background with abstract shapes.

Servis Personalnih Asistenata Srbije

Ideja čije je vreme došlo

A stylized yellow human figure with arms outstretched, set against a yellow background with abstract shapes.

Šta je personalna asistencija?

Personalna asistencija je jedan od važnih preduslova za ostvarivanje samostalnog života, čiji osnovni principi, takođe odlikavaju prednost ovakvog vida servisa:

- mogućnost izbora,
- samostalno donošenje odluka,
- kontrola,
- odgovornost i
- pravo na grešku.

Personalna asistencija omogućava osobama sa teškim invaliditetom da postanu potpuno funkcionalni građani.

Može se reći da danas svi koriste asistenciju i svako zavisi od nekog. Niko ne može da izvede sve što mu je potrebno u životu. Zato ljudi umesto da sami popravljaju svoj automobil idu kod mehaničara. Koristeći nečije drugo znanje i resurse možemo da kompenzujemo nedostatak nekih sposobnosti ili vremena.

"Personalna asistencija" znači da osobe sa invaliditetom kompenzuju svoje invalidnosti delegirajući zadatke drugim osobama. Ti zadaci uključuju aktivnosti koje osoba sa invaliditetom ne može da obavi sama. Osobama sa progresivnim invaliditetom je potrebna asistencija drugih ljudi u svakodnevnom životu pri ustajanju, kupanju, oblačenju, odlasku u toalet; kupovini, pripremanju hrane, čišćenju ili pranju veša, čuvanju dece ili pomoći ostarelom roditelju. Asistent pomaže korisniku na poslu, u odlasku u grad, na putovanju, asistira pri komunikaciji ili pri strukturisanju dana. Ukratko, asistent pomaže pri onim aktivnostima koje bi korisnik obavljao samostalno da nema određeno fizičko oštećenje.

*(Adolf Ratzka,
Independent Living Institute,
Stokholm)*

Šta je Personalni Asistent?

Personalni (lični) asistent pruža usluge samo za jednog korisnika koji/a definiše svoje potrebe i obučava asistenta kako da mu na najbolji način asistira u zadovoljavanju tih potreba. „Personalna“ znači da asistencija treba da bude prilagođena ličnim, pojedinačnim potrebama i da korisnik odlučuje koje aktivnosti će delegirati, kome i kada.

Asistent podrazumeva da osoba koja pruža usluge, samo asistira osobi sa invaliditetom u obavljanju njenih potreba na način kako toj osobi najbolje odgovara, a ne na način koji je naučen kao opšte pravilo.

Na kojim principima Servis funkcioniše?

Pravilo je da korisnik vrši kontrolu nad organizacijom i dizajnom servisa u skladu sa pojedinačnim potrebama, mogućnostima i životnim okolnostima. Tako je korisnik u poziciji da regrutuje, obučuje, organizuje, nadgleda i ako je potrebno otpusti svog asistenta. Jednostavno rečeno, u ovom odnosu korisnik je asistentu šef.

Principi rada servisa podrazumevaju da:

1. korisnik/ca odabira i zapošljava svog asistenta,
2. korisnik/ca određuje opis posla, mesto i vreme kada će se usluge pružiti,
3. korisnik/ca obučava asistenta,
4. korisnik/ca usmerava i kontroliše rad asistenta i kvalitet usluga,
5. jedan asistent radi za jednog korisnika/cu.

Šta su obaveze korisnika?

U ovoj vrsti usluga, uloga korisnika/ce je značajno odgovornija i složenija nego u bilo kojoj drugoj vrsti socijalne podrške, kao što su trajni smeštaj, dnevni boravci, kućna nega ili usluge geronto domaćica, te je stoga edukacija bitan preduslov za korišćenje servisa.

U ovom servisu korisnik/ca ima trostruku ulogu:

- a) poslodavac svom asistentu,
- b) menadžer ili rukovodilac svog asistenta,
- c) trener asistenta.

Odjeci...!

"Asistencija mi omogućava veće učešće u sferama društva za koje sam zainteresovan; imam isplanirano vreme, odgovorniji sam, nezavisniji i motivisaniji za rad, a moja porodica rasterećena u smislu pomoći."

"Kontrola je kad sam u stanju da planiram dan za danom, kada mogu da kažem šta želim, a šta ne, a drugi ljudi to poštuju. U stanju sam da drugima objasnim važnost upravljanja sopstvenim životom, efikasnije učešće u društvu u kojem svi treba da imaju ista prava, odgovornosti i kontrolu..."

"Konačno ne moram da mislim ko će da me obuče, našminka, očeslja; konačno moja majka ne mora da menja smene i konačno moj otac ne mora da me drži u kombiju i trči po mene kada mu ja javim da je sastanak završen."

"Nakon godinu dana funkcionisanja servisa, slobodno mogu reći da sam prezadovoljna i presrećna postignutim, jer pored poboljšanog kvaliteta života, boljeg raspoloženja, veće uključenosti i bolje sigurnosti koje mi pruža asistent, u potpunosti ostvarujem svoje želje, potrebe i to nakon 13 godina pasivnog života (penzionisanje po osnovu invalidnosti). Ponovo sam se aktivno uključila u rad svoje organizacije što me posebno ispunjava i uliva volju za životom, zato što mogu da budem društveno korisna."

"Sada kada je moj život mnogo bolji ponovo osećam pritisak - šta će biti kada projekat završi? U glavi su mi tamni oblaci, ali verujem da će Ministarstvo rada i socijalne politike shvatiti šta ovaj servis znači svima nama. Moja očekivanja će biti u potpunosti ispunjena jedino ako servis nastavi da živi zajedno sa nama."

"Ispunjenje samostalnog života i pravo na izbor mi puno znače. Ja imam mogućnost da živim jednako kao i osobe koje nemaju invaliditet. Ja biram prodavnicu u kojoj kupujem, ja biram svojim rukama i očima, ja odlučujem o radnom vremenu, o vremenu za odmor, druženje, vremenu ZA SEBE..."

"Fantazija programa je da mi je omogućio da se ode tamo gde se želi, onda kad se želi, a ne kad za to neko bude imao volje, želje, sažaljenja ili čak očekivao kontrauslugu."

"Odlazak peške u podružnicu me podsetio na vreme kad sam hodala i išla na posao. Shvatila sam da čovek može da bude uvek koristan i tek sada vidim da uz personalnu asistenciju mogu što i ostali."

"Ako izgubim asistenta verovatno ću se penzionisati. Neću biti aktivna kao do sada i moj život će biti monoton, bez ikakvih dešavanja. Znam mnoge osobe sa mišićnom distrofijom koje provode svoje živote u četiri zida. Znam da su depresivni i tihi. Ne želim da se to i meni dogodi."

"Nakon 25 godina rada ostala sam bez posla, bez nade da ću opet da radim. Zahvaljujući Centru angažovana sam kao personalni asistent i veoma sam zadovoljna poslom. Ponovo se osećam korisnom i srećna sam što pomažem još nekom. Shvatila sam probleme sa kojima se susreću osobe sa invaliditetom. Potpuno sam zadovoljna svojim poslom, poslodavcem i nadam se da će servis nastaviti svoje trajanje na dobrobit svih."

HOLSTEN
HOLSTEN
HOLSTEN

"NIKO NE MOŽE ZAUSTAVITI IDEJU
ČIJE JE VREME DOŠLO!"

Centar za samostalni život osoba sa invaliditetom Srbije je osnovan 1996. godine i svoj rad je bazirao na načelu poznatom kao **cross-disability** što znači da okuplja osobe sa različitim vrstama prvenstveno telesnog invaliditeta, koje povezuju zajedničke potrebe i interesi.

Danas Centar deluje iz sedišta u Beogradu i sedam podružnica u drugim gradovima Srbije, radeći na promovisanju **filozofije samostalnog života osoba sa invaliditetom i stvaranju uslova za njenu primenu u Srbiji.**

Misija Centra obuhvata:

- **Zastupnički rad za ostvarenje osnovnih građanskih i ljudskih prava osoba sa invaliditetom,**
- **Promovisanje socijalnog pristupa invalidnosti u svim oblastima društvenog života,**

- **Afirmisanje sposobnosti osoba sa invaliditetom,** razvoj njihovih potencijala i ličnosti,
- **Testiranje i promovisanje novih usluga** za podršku osobama sa invaliditetom - Servis personalnih asistenata,
- **Podizanje svesti** o potrebi stvaranja pristupačne životne sredine, uključujući stanovanje i transport,
- **Delovanje na smanjenju dvostruke diskriminacije i promovisanju prava žena sa invaliditetom.**

Centar je član Evropske mreže Centara za samostalni život ENIL, saraduje sa Svetskom organizacijom osoba sa invaliditetom DPI, kao i brojnim drugim organizacijama u zemlji i svetu.

Centar je do sada realizovao oko 45 projekata koje su podržali međunarodni i domaći donatori.

